

Kirkkonummen kunnan lausunto kuntarakenneluonnoksesta

Yleistä

Kuntarakennelakiluonnoksessa on asetettu laaja, käytännössä kaikkia Suomen kuntia koskeva velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä. Kuntaliiton sekä monien muiden kuntien kannanottoon yhtyen Kirkkonummen kunta toteaa, että kunnilla tulee olla aito mahdollisuus vaikuttaa kuntaliitosselvitysalueiden määrittelyyn erilaiset alueelliset olosuhteet huomioon ottaen.

On epätarkoituksenmukaista, että lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta on annettava valtakunnallisesti yhtenäisen aikataulun mukaan, vaikka metropolialueen 14 kunnalla ei ole täsmällistä tietoa metropolihallinnon tulevasta rakenteesta. Ei ole myöskään perusteltua, että kuntarakennelakiluonnoksen mukaiset velvoitteet esitetään kohdennettavaksi sellaisinaan elinvoimaisiin metropolialueen kuntiin. Nyt esitetyn rakennelakiluonnoksen sijasta metropolialueelle olisikin tullut valmistella oma erityislainsäädäntö.

Samanaikaisesti kuntarakennelainsäädännön ja metropolihallinnon rakenteiden selvittämisen kanssa on vireillä mittava sosiaali- ja terveystalouden uudistamishanke. Tämä kuntalaisten palvelujen turvaamisen, mutta myös kuntien talouden kannalta äärimmäisen tärkeä hanke on käytännössä täysin kesken eikä sen lopputuloksesta ole tietoa.

Kuntien kannalta erittäin merkittävää on, että samanaikaisesti edellä mainittujen suurten uudistushankkeiden kanssa on käynnissä myös valtionosuusuudistus, jonka lopputuloksesta ja vaikutuksesta kuntien taloudelliseen asemaan ei ole vielä mitään tietoa.

Jotta eri muutoshankkeet voidaan hallitusti sovittaa yhteen, kuntarakennelaki tulee saattaa päätettäväksi yhtenä asiakokonaisuutena metropolilainsäädännön sekä sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä koskevan uudistuksen kanssa. Samanaikaisesti on huomioitava myös metropolihallinnon muutosvaikutukset esimerkiksi maankäyttö- ja rakennuslakiin ja muihin erityislainsäädäntöön.

Lakiluonnosten muodostama kokonaisuus on nyt esitetyssä muodossaan sirpaleinen, sekava ja edellyttää ehdottomasti täsmällisempää määrittelyä. Säädosvalmistelu - erityisesti kuntarakennelain valmistelu - on keskeistä yhteiskuntapoliittista suunnittelua, jonka uudistustahdon ja -taidon lisäksi tulee perustua myös riittävään ja oikeaan tietopohjaan. Vain siten voidaan valita oikeat ja riittävät keinot uudistuksen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Lukuisten erilaisten uudistushankkeiden ja niihin liittyvien lausuntopyyntöjen ketjutus ei anna kunnille todellista mahdollisuutta muodostaa kokonais käsitystä ehdotettujen muutosten vaikutuksesta kuntalaisten palvelurakenteeseen ja palvelutuotannon edellytyksiin tulevaisuudessa. Hyvää hallintotapaa ei myöskään edusta hankkeiden aikataulutus, jonka seurauksena

vasta valituilla kuntien valtuustoilla ei ole aikaa eikä mahdollisuuksia perehtyä muutosehdotuksiin, niiden vaihtoehtoihin ja vaikutuksiin.

Metropolihallinto

Lakiluonnoksessa todetaan seuraavaa: ”Helsingin metropolialueen kuntien tulee selvittää yhdistymistä alueilla, joilla on merkittävä yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve yhteisen keskustaajaman ja sen kasvupaineen vuoksi ja jotka muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden sekä ovat perusteltuja alueen kokonaisuuden kannalta. Helsingin metropolialueen kuntien tulee osallistua yhdistymisselvityksiin alueen ulkopuolisten kuntien kanssa, jos se on tarpeen toiminnallisen kokonaisuuden muodostamiseksi alueen kuntajakoselvitysalueita ja metropolihallintoa koskevan selvityksen perusteella. Metropolialueella kuntarakenne ja metropolihallinto kytkeytyvät toisiinsa.” (1 a luku: 4 d §)

Lakiluonnos ja myös sen yksityiskohtaiset perustelut jättävät käytännössä täysin avoimeksi, mitä 4 d §:n kriteereillä todella tarkoitetaan ja miten ne määritellään. Kriteerit ovat siis äärimmäisen tulkinnanvaraisia. Miten ja minkä tahon toimesta määritellään ”merkittävä yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve”, ”keskustaajaman kasvupaine”, ”toiminnallinen kokonaisuus” ja ”alueen kokonaisuuden kannalta perusteltu”.

Perustelujen ja kriteerien jäädessä edellä kuvatulla tavalla avoimiksi, on selkeänä uhkana, että tulevana vuosina kuntien palvelutuotannon uudistamiseen ja taloudellisen kestokyvyn kasvattamiseen tarvittavat resurssit ja voimavarat tulevatkin suuntautumaan kyseisten määritelmien ja niiden tarkoitusten sisällön selvittämiseen. Näin ollen olisi erittäin tärkeää yksiselitteisesti täsmentää, mitä ko. kriteereillä tarkoitetaan.

Kuten edellä on todettu, lakiluonnoksessa vain todetaan metropolihallinnon ja kuntarakenteen kytkeytyvän toisiinsa. Se, minkälainen tämä kytkös on ja millä tavoin se toteutetaan, on jätetty täysin avoimeksi. Merkillepantavaa on, että metropolihallinnolle hahmoteltu tehtäväkenttä koskettaa kuitenkin vain erittäin pientä osaa kuntien vuosittaisista käyttökustannuksista. Pelkästään Pohjoismaista on kuitenkin löydettävissä useita moninaisia kuntarakenteita, jotka toimivat erilaisten metropolihallintojen kanssa.

Kuntarakennelakiluonnoksen tarkastelukulma keskittyy pääosin yhdyskuntarakenteeseen. Tämä on outoa, sillä lakiluonnoksessa esitetyt, sangen epämääräiset yhdyskuntarakennetta koskevat tavoitteet olisivat olleet saavutettavissa myös nykyisen lainsäädännön puitteissa. Jo nykyinenkin lainsäädäntö mahdollistaa valtionhallinnon sangen voimakkaankin puuttumisen kuntien yhdyskuntarakenteellisiin ratkaisuihin.

Yhtenä metropolihallinnon vaihtoehtona on esitetty vahvaa metropolihallintoa, joka merkitsisi kuntien henkilöstön siirtämistä uusille ylikunnallisille toimielimille. Todettakoon, että kuntarakennelakiluonnoksen sisältämä palvelussuhdeturva ei esitettyssä muodossaan koskisi tätä metropolihallinnolle siirtyvää henkilöstöä. Tämä on merkittävä poikkeus niistä periaatelinjauksista, joita kuntaliitosten yhteydessä on tähän saakka noudatettu.

Osaliitosten vireillesaamisoikeus

Nyt lausunnolla olevassa kuntarakennelakiluonnoksessa on ilman laajempaa keskustelua lisätty ministeriölle oikeus saada vireille kunnan osaliitos. Oikeutta on selitetty lähinnä teknisluontoisten muutosten tekemisen helpottamisella, mutta käytännössä lisäyksesitys on vailla perusteita. Lakiluonnoksessa ei myöskään ole asetettu mitään kriteereitä tai edellytyksiä niille tilanteille, joissa ministeriön esitys osakuntaliitoksista olisi mahdollinen, vaan asia on jätetty täysin avoimeksi.

Lakiluonnos jättää myös tulkinnanvaraiseksi niin henkilöstön aseman osaliitoksessa kuin myös osaliitoksen vaikutuksen kielilain muutoksiin

On selvää, että ministeriölle esitetty oikeus saattaa vireille osaliitos merkitsee tosiasiallisesti merkittävää puuttumista kunnalliseen itsehallintoon ja merkittävää ministeriön päätösvallan lisäämistä.

Palvelutuotanto

Lakiluonnos sisältää merkittävän muutoksen kuntien palvelutuotannon järjestämistä koskeviin perusteisiin. Suomessa on pitkään ollut vallalla yleiseurooppalaiseen julkisjohtamiseen nojaava paradigma siitä, että kunta on ensisijaisesti palvelujen järjestäjä ja organisoija. Tavoitteena on ensisijaisesti ollut palvelujen tehokkuus, vaikuttavuus ja kustannustietoisuus.

Nyt käsillä olevassa lakiluonnoksessa kunnan oma palvelutuotanto on nostettu keskiöön. Kunta ei lakiluonnoksen mukaan ole enää ensisijassa palvelujen järjestäjä, vaan lähtökohtana onkin kunnan oma palvelutuotanto. Tämä muutosesitys on tehty ilman minkäänlaisia perusteita tai tutkimuksia siitä, miten kuntalaisten palvelut mahdollisimman vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti tuotettaisiin. Rakennelakiluonnoksessa korostuukin hallinto toiminnallisuuden sijasta.

On selvää, että kuntalaisten kasvavat palvelutarpeet eivät ratkea velvoittamalla kunnat ylläpitämään raskasta omaa palvelu- ja organisaatorakennetta. Käytännössähän velvoite omaan palvelutuotantoon tarkoittaa kuntien henkilöstömäärän jatkuvaa kasvua. Palvelutarpeiden turvaaminen tulevaisuudessa edellyttää joustavia, innovatiivisia ratkaisuja, jotka toteutetaan julkissektorin, yksityisten palveluntuottajien, kolmannen sektorin ja palveluntarvitsijoiden yhteistyönä. Palvelutuotannon lähtökohtana tulisi olla asiakkaiden tarpeet ja olosuhteiden huomioonottaminen, ei normittaminen ja palvelutuotannon toteuttamiseen liittyvät rajoitukset.

Lakiluonnoksen perusteluissa ei myöskään ole otettu millään tavoin kantaa siihen, miten tämä merkittävä linjamuutos ja vaatimus kunnan omasta palvelutuotannosta vaikuttaa mm. yritystoiminnan edellytyksiin. Suomessa on pitkään kannettu huolta siitä, että merkittävä osa työvoimasta työllistyy julkiselle sektorille ja on etsitty keinoja nimenomaan yritystoiminnan edellytyksiin nostaa työllistämistä. Nyt esitetty linjamuutos on täysin päinvastainen myös tälle kehitykselle.

Palvelujen edellyttämä väestöpohja

Lakiluonnoksessa on asetettu kunnan väestömäärään liitettävä kriteerejä. Kriteerit ja määritelmät jäävät tässäkin lakiluonnoksen kohdassa tulkinnanvaraisiksi ja ristiriitaisiksi. Lakiluonnoksessa käytetään joissakin kohdin ilmausta ”alle 20 000 asukasta”, joissakin kohdin taas ”noin 20 000 asukasta”.

Mistään ei käy myöskään ilmi, miksi rajaksi on otettu tuo ”alle” tai ”noin” 20 000 asukasta. Koska on kyse niinkin merkittävästä, koko Suomen kuntakenttää koskettavasta asiasta, olisi suotavaa ja perusteltua, että lainvalmistelun yhteydessä olisi avattu ja perusteltu sitä, miksi raja on asetettu nyt tehdyllä tavalla. Tällaista perustelua ei kuitenkaan lakiluonnoksen yksityiskohtaisista perusteluistakaan löydy.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriryhmän sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevissa linjauksissa ei oteta kantaa siihen, miten suuri väestöpohja vaaditaan siihen, että sosiaali- ja terveydenhuollon perustason ja erikoistason palvelut voidaan integroida. Asiakirjassa todetaan kuitenkin, että lähtökohtana on pidettävä riittävää väestöpohjaa, jonka todetaan osaltaan tasapainottavan esimerkiksi palvelutarpeen vaihteluita.

Sote – rakenneuudistuksen selvityshenkilöiden toimeksiantoa täydentävissä linjauksissa (STM/Sotepol 13.12.2012) sen sijaan todetaan, että laajan perustason palvelutarpeeseen vastaaminen edellyttää vähintään 50 000-100 000 asukkaan väestöpohjaa. Samassa yhteydessä tuodaan myös esiin, että jos kunnan väestö on vähintään 20 000 asukasta ja sillä on muuten riittävä kantokyky, on sillä mahdollisuus järjestää joitakin peruspalveluja itse. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan oteta kantaa siihen, mitä nämä peruspalvelut olisivat.

Kirkkonummen kunta haluaa todeta, että kunnan väestömäärä on tällä hetkellä n. 38 000 asukasta ja kunnan väestösuunnitteen mukaan asukasmäärän ennakoidaan kasvavan lähes 50 000 asukkaaseen vuoteen 2025 mennessä. Vuonna 2020 väestömäärän arvioidaan olevan n. 46 000. Kunnan näkemyksen mukaan kunnan nykyinen väestömäärä on jo riittävä turvaamaan suurimman osan nykyisin kunnan järjestämisvastuulla olevista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Koska uudistus on kauaskantoinen ja siinä valmistaudutaan pitkän tähtäimen haasteisiin, on otettava huomioon, että jo suhteellisen lyhyen ajan sisällä Kirkkonummen kunta täyttää mahdollisen vaadittavan 50 000 asukkaan rajan.

Kirkkonummen kunta haluaa todeta, että nykyisin kuntien järjestämisvastuun piirissä olevista palveluista tietty osa olisi perusteltua järjestää laajemman väestöpohjan pohjalta. Esimerkkinä tästä on kehitysvammapalvelut. Mahdollisesti voisi harkita myös vammaisten kuljetuspalveluiden ja kenties laajemminkin vammaissosiaalityön siirtämistä järjestettäväksi laajemmalla väestöpohjalla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio on yksi valtioneuvoston uudistukselle asettama keskeinen tavoite. Kirkkonummen kunta katsoo, että kunnan nykyisellä sosiaali- ja terveydenhuollon eli perusturvan organisaatiolla on hyvät edellytykset vahvistaa edelleen vuonna 2009 alkanutta sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota. (Sosiaalitoimi ja terveydenhuolto yhdistettiin vuonna 2009 perusturvan toimialaksi.) Eriyttämällä palvelut toisaalta kunnan omiksi ja toisaalta SOTE –alueen järjestäviksi palveluiksi, pirstotaan palveluketjut ja rakennetaan uusia esteitä asiakaslähtöiselle ja tehokkaalle toiminnalle. Samalla kunnan järjestämis- ja rahoitusvastuu pirstoutuu. Tosin VVM:n lausuntopyynnön jälkeen saatu informaatio (mm. STM/Sotepol 13.12.2012/Sote –rakenneuudistuksen selvityshenkilöiden toimeksiantoa täydentävät linjaukset ja selvityshenkilöiden 14.2.2013 järjestämä kuulemistilaisuus) viittaa vahvasti siihen, että SOTE –alueille on kaavailtu järjestämisvastuuta kokonaisuudessaan. Tämä merkitsisi sitä, että SOTE –alue päättäisi sotepalveluiden tuottamistavasta eli siitä, mitä ko. palveluista tuotetaan SOTE –alueen omana tuotantona, SOTE –alueen kuntien toimesta, kuntayhtymien toimesta ja/tai ostopalveluina yksityissektorilta ja järjestöiltä. Lisäksi SOTE –alue huolehtisi nyt kuntien vastuulla olevista mm. seuraavista tehtävistä:

- voimavarojen tehokkaasta kohdentamisesta
- järjestämiseen liittyvästä rahoituksesta
- julkisen vallan käytöstä sosiaali- ja terveydenhuollossa
- sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen selvittämisestä
- väestön hyvinvoinnin ja terveyden seurannasta ja edistämisestä
- sosiaali- ja terveydenhuollon saavutettavuudesta sekä yhdenvertaisesta saatavuudesta.

SOTE –alueen kokonaisvaltainen järjestämisvastuu vie kunnallista päätöksentekoa pois itse kunnalta. Tämä merkitsisi Kirkkonummen osalta sitä, että lähes 50 prosenttia käyttötalouden päätösvallasta siirtyisi muualle.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon integraatiota voitaisiin kunnan näkemyksen mukaan vahvistaa nykyiseltä pohjalta tiivistämällä vuoropuhelua mm. järjestämissuunnitelman kautta HYKS – sairaanhoitoalueen ja sen kuntien välillä. HYKS –sairaanhoitoalueen kunnat tekevät jo tällä hetkellä paljon yhteistyötä yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa. Kuntia voitaisiin myös velvoittaa nykyistä tiiviimpään keskinäiseen yhteistyöhön.

Kunta haluaa tuoda näkemyksensä esille, että HYKS –sairaanhoitoalueen on jatkossakin tarkoituksenmukaista olla erikoissairaanhoidon tuottajaorganisaationa.

Palvelurakennetta koskevissa linjauksissa todetaan, että uudistuksella tavoitellaan mm. oikea-aikaista palveluihin pääsyä, hoito- ja palvelupolkujen toimivuutta sekä hallinnonalojen välisten raja-aitojen purkamista. Kirkkonummen kunnassa on kehitetty viimeisen neljän vuoden aikana sosiaali- ja terveyspalveluiden toimintatapoja ja palveluprosesseja sekä madallettu mm. sosiaali- ja terveydenhuollon välisiä raja-aitoja. Toiminnan kehittämiseksi on saavutettu konkreettisia tuloksia. Mm. kiireettömään hoitoon pääsyn jonotusajat ovat kansallisesti ja alueellisesti lyhyehköt. Mielenterveyspalveluihin on luotu matalakynnyksisiä perustason palveluita. Lisäksi kunta on ollut mukana PKSOSTER –yhteistyössä esimerkiksi Aie - sopimushankkeessa. Parasta aikaa Kirkkonummi on mukana Apotti –

hankkeessa, jonka tehtävänä on tietojärjestelmien uudistamisen rinnalla kehittää palvelu- ja hoitoprosesseja sekä toimintatapoja yhteistyössä HYKS –sairaanhoitoalueen kuntien kanssa.

Kirkkonummen kunta kykenee nykyisin hyvin järjestämään myös ruotsinkielisiä palveluita. Kunnan näkemyksen mukaan tähän on myös tulevaisuudessaakin edellytykset.

Suomen Kuntaliiton viimeisin keskiuurten kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvertailu osoittaa, että Kirkkonummen kunnan avoterveydenhuollon palveluiden ikävakioidut kustannukset ovat vain 1,5 prosenttia keskimääräistä korkeammat kuin vertailukuntien kustannukset. Erikoissairaanhoidon kustannukset puolestaan ovat lähes kuusi prosenttia alle verrokkikuntien keskiarvon. Lastensuojelun kustannukset puolestaan ovat merkittävästi alle keskiarvon. Toiminnot, joissa kustannukset ovat huomattavasti verrokkikuntia korkeammat, on valittu erityiskehittämiskohteiksi. Rakenteellisilla ja toiminnallisilla muutoksilla on saatu myös aikaan myönteisiä tuloksia näissä kehittämiskohteiksi valituissa palveluissa.

Kuntarakennemuutoksella tavoitellaan myös henkilöstön saatavuuden ja osaamisen parantamista. Kirkkonummi on kyennyt useilla keskeisillä sosiaali- ja terveydenhuollon osa-alueilla rekrytoimaan osaavaa ja ammattitaitoista henkilöstöä. Esimerkiksi lääkäritilanne on kunnassa ollut pitempään hyvä. Samoin esimerkiksi lastensuojelussa on lähes kaikki sosiaalityöntekijät kelpoisuusehdot täyttäviä ammattilaisia. Toimintojen systemaattisella kehittämisellä, yhteistyöllä muiden toimijoiden kanssa sekä hyvällä henkilöstöjohtamisella ja –politiikalla kunta uskoo pystyvänsä varsin hyvin myös tulevaisuudessa turvaamaan osaavaa henkilöstöä sosiaali- ja terveystalouteen.

Uudistuksen määraajat

Valtakunnallinen kuntauudistus on kuntien ja kuntalaisten näkökulmasta erittäin merkittävä hanke. Tämän vuoksi kuntauudistuksen toteuttaminen edellyttää laajaa yhteiskunnallista hyväksyntää. Avoin kansalaiskeskustelu ja laajapohjainen valmistelu ovat tarpeen, jotta mahdollisten liitosten perusteena olevat seikat ja liitosten vaihtoehdot tulevat oikeiden ja riittävien toiseikkojen pohjalta viisaasti ratkaistuksi.

Jokaisen kunnan on ilmoitettava ministeriölle 30.11.2013, minkä kunnan tai kuntien kanssa selvitys tehdään. Aikataulu on tiukka, jos esityksen perusteeksi tehdään kattava ja reaaliaikaisiin lukuihin perustuva selvitystyö. On myös todettava, että käytännössä kaikille maan kunnille asetettu selvityselvoite muodostaa huomattavan taloudellisen rasitteen ja lisäkustannuksen. Käytännössä kunnat joutuvat käyttämään selvityksen tekoon joko ulkopuolisia tahoja tai sitten oman henkilöstön työpanos joudutaan suuntaamaan kuntalaisten palvelujen tuottamisesta hallinnolliseen selvitystyöhön. Joka tapauksessa kyse on erittäin merkittävästä taloudellisesta panostuksesta, josta saatavat hyödyt kuntien kehitystyössä ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisussa ovat kyseenalaiset.

Kuntien tulee tehdä yhdistymisselvitys ja mahdollinen yhdistymissopimus 1.4.2014 mennessä. Aikataulu on erittäin tiukka ottaen huomioon erityisesti poliittisen päätöksentekoon vaadittavan valmisteluajan. Erityisesti 6-8 §:ien mukaisten asukkaiden kuulemis- ja osallistumismahdollisuuksien takaaminen kuntalain 4 luvun ja hallintolain 41§ mukaisesti on käytännössä erittäin haastavaa. Koska kyse on näinkin merkittävästä, kuntalaisten palvelujen järjestämiseen pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavasta asiasta, olisi myös avoimelle kansalaiskeskustelulle varatun ajan oltava huomattavasti pidempi.

Valtioneuvoston tosiasiallisen toimivallan kasvu

Valtioneuvoston tosiasiallinen toimivalta kunta- ja osakuntaliitoksista päättämisessä kasvaa. Rakennelakiluonnoksen 4i § :n mukaan ministeriö voi määrätä erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta, jos kunta ei ole 1.4.2014 mennessä tehnyt 6§:ssä tarkoitettua kuntien yhdistymisesitystä. Jos kunta on tehnyt 4b §:n mukaisen selvityksen, mutta ei esitä yhdistymistä, niin ministeriö voi määrätä tehtäväksi uuden selvityksen eli erityisen kuntajakoselvityksen.

Lakiluonnoksessa ei selosteta, mitä 4 b §:n mukaisen yhdistymisselvityksen tulee sisältää. Yhdistymisselvityksen tarkka sisältö olisi kuitenkin määriteltävä myös lakiluonnoksessa, etenkin kun kuntarakennemuutoksia perustellaan selvitystyötä ohjaavien tarkkojen kriteereiden perusteella.

Perustuslaki ei ehdottomasti kiellä yksittäisiä kuntaliitoksia vastoin valtuuston ja asukkaiden enemmistön kantaa. Kunnallinen itsehallinto on kuitenkin perustuslain suojaa nauttiva oikeushyvä: perustuslain mukaan kuntien hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon.

Velvoittavaan lainsäädäntöön kuntauudistuksen toteuttamisen välineenä tulee suhtautua pidättyvästi. Mahdolliset pakkotoimet tulee kohdistaa vain niihin ongelmakuntiin, joiden osalta kuntaliitokset ovat välttämättömiä ja joiden ongelmien voidaan osoittaa ratkeavan pakkoliitoksen avulla. Käytännössä tämä tarkoittaa kuntia, joiden edellytykset turvata kuntalaisten palvelut ovat taloudellisista syistä täysin olemattomat eli ns. kriisikuntia. Todetakaan, että metropolialueella tällaisia kuntia ei ole.

Lopuksi

Kirkkonummen kunta toteaa, että luonnos kuntarakennelainsäädäntöön sisältää huomattavia puutteita ja ristiriitaisuuksia, jotka tulee ehdottomasti ratkaista. Kuntarakennelain toimivuus edellyttää myös selkeitä ratkaisuja metropolihallinnon toteuttamisesta sekä sosiaali- ja terveystalouden palvelujen järjestämisestä tulevaisuudessa. Yhteenvedon omaisesti voidaan todeta, että uudistushankkeiden keskiössä tulisi olla julkisen sektorin kustannuskehityksen hallintaa sekä kasvavan kansallisen kestävyysvajeen ratkaisu eikä uusien hallinnollisten rakenteiden muodostaminen.